

LITIGACIÓ EN DRET DE FAMÍLIA I DE LA PERSONA

Trimestre: Primer

Crèdits: 4 ECTS

Hores de dedicació de l'estudiant: 100

Llengua de docència: català

Grups: 1 i 2

Coordinació: Dra. Esther Farnós Amorós

Dades de contacte: esther.farnos@upf.edu / 93 542 15 73

Professorat:

ABEL LLUCH, Xavier. Magistrat

ARTIGAS PORTA, Rosa. Advocada. Professora associada de dret civil UPF

FARNÓS AMORÓS, Esther. Professora agregada de dret civil UPF

FELIP SABORIT, David. Professor titular de dret penal UPF

FERRER RIBA, Josep. Catedràtic de dret civil UPF

GRAÑANA SANCHO, Anna. Advocada. Doctora en Dret UB

GONZÁLEZ BEILFUSS, Cristina. Catedràtica de dret internacional privat UB

HOMS RIERA, Aina. Cap de l'Àrea Jurídicoadministrativa i d'Adopció Internacional. Institut Català de l'Acolliment i de l'Adopció

SELVA SANTOYO, Regina. Magistrada

TUR RACERO, Montserrat. Advocada

1. PRESENTACIÓ I OBJECTIUS DE L'ASSIGNATURA

L'assignatura optativa "Litigació en dret de família i de la persona" pretén aportar al Màster Universitari en Advocacia les eines bàsiques per l'exercici d'un dels àmbits més pràctics de l'advocacia. L'assignatura comprèn el conjunt de matèries que es presenten en la pràctica de l'exercici de l'advocacia, en allò que fa referència al dret de família i de la persona, ajustades als crèdits dins del programa. L'estudi dels processos matrimonials, relatius a nul·litat, separació i divorci, ocupa la major part de les sessions de l'assignatura, i es combina amb una sessió general en matèria de capacitat de les persones, així com amb diverses sessions destinades a altres matèries que integren el dret de família, com ara les parelles estables o la filiació per naturalesa i adoptiva, amb especial atenció als seus aspectes pràctics i procedimentals. De la mateixa manera, i atès que el concepte de família, molt en especial en un context globalitzat com l'actual, troba projecció en diferents àmbits i a diferents nivells, algunes sessions de l'assignatura es dediquen a l'estudi de les implicacions de dret internacional privat i criminals de les relacions familiars. L'oportunitat de l'assignatura rau en la seva gran importància professional, que exigeix el coneixement precís de les especialitats d'aquests procediments, juntament amb la regulació substantiva de les qüestions que s'hi decideixen.

Per revisar els resultats d'aprenentatge de la matèria en què s'inscriu l'assignatura (Matèria 2: Dret Civil) veure l'annex situat al final d'aquest pla docent.

2. PLA D'APRENTATGE DE L'ASSIGNATURA

a) Continguts

<i>Primera sessió</i>	Capacitat de les persones. Modificació de la capacitat. Transició entre les dues legislacions i models de discapacitat. Mesures de suport.
<i>Segona sessió</i>	Processos sobre matrimoni, filiació i menors. Àmbit d'aplicació i principis. Intervenció del ministeri fiscal. Tramitació. L'audiència dels nens, nenes i adolescents.
<i>Tercera sessió</i>	Processos matrimonials (1). Separació i divorci. Mesures prèvies i provisionals. Processos contenciosos i de mutu acord. El requisit de procedibilitat del procés contenciós.
<i>Quarta sessió</i>	Processos matrimonials (2). Pensió d'aliments a fills menors i majors d'edat, despeses extraordinàries. Prestació compensatòria a favor d'un cònjuge. Requisits, quantia, pagament i pactes. Modificació i extinció del dret. Ús de l'habitatge familiar. Exclusió, límits, obligacions i publicitat. Extinció del dret.

<i>Cinquena sessió</i>	Processos matrimonials (3). El conveni regulador, aspectes objecte de regulació, ratificació i aprovació judicial. Pactes en previsió d'una ruptura matrimonial. Liquidació del règim econòmic matrimonial. La compensació per raó de treball en el règim de separació de bens.
<i>Sisena sessió</i>	Processos matrimonials (4). Responsabilitats parentals. Pla de parentalitat. Guarda dels fills menors, modalitats i criteris per a la seva determinació.
<i>Setena sessió</i>	Processos matrimonials (5). Modificació de mesures definitives per variació substancial de circumstàncies. Execucions en dret de família, problemàtica i causes d'oposició. L'apel·lació en matèria matrimonial. El recurs de cassació i extraordinari per infracció processal. La mediació familiar.
<i>Vuitena sessió</i>	Parelles estables. Models i tendències en dret comparat. Estat de la qüestió en dret espanyol. La regulació catalana: requisits personals de constitució i efectes durant la convivència i després de la ruptura.
<i>Novena sessió</i>	Adopció. Requisits i prohibicions. L'acolliment preadoptiu. El procediment d'adopció. L'adopció internacional. Efectes.
<i>Desena sessió</i>	Relacions familiars amb elements internacionals. Competència judicial i dret aplicable en matèria matrimonial i de responsabilitat parental a la UE.
<i>Onzena sessió</i>	Filiació per naturalesa. Aspectes generals. Títols de determinació. Mitjans de prova, legitimació activa i passiva, mesures cautelars, filiació contradictòria. Accions de filiació: reclamació, impugnació i acumulació de pretensions.
<i>Dotzena sessió</i>	Dret penal i relacions familiars. Els delictes relatius a la violència de gènere i familiar. Delictes contra les relacions familiars. La legislació de protecció integral contra la violència de gènere. Els Jutjats de Violència sobre la Dona. L'ordre de protecció.

b) Cronograma i docents assignats

GRUP 1

Sessió	Dia i hora	Docent
<i>Primera:</i> Capacitat de les persones	17-09-2025 (16:30 a 18:30 h.) <i>Dimecres</i>	Anna Grañana

<i>Segona:</i> Processos sobre matrimoni, filiació i menors	22-09-2025 (16:30 a 18:30 h.) <i>Dilluns</i>	Xavier Abel
<i>Tercera:</i> Processos matrimonials (1)	03-10-2025 (14:30 a 16:30 h.) <i>Divendres</i>	Montserrat Tur
<i>Quarta:</i> Processos matrimonials (2)	09-10-2025 (16:30 a 18:30 h.) <i>Dijous</i>	Regina Selva
<i>Cinquena:</i> Processos matrimonials (3)	16-10-2025 (16:30 a 18:30 h.) <i>Dijous</i>	Rosa Artigas
<i>Sisena:</i> Processos matrimonials (4)	23-10-2025 (16:30 a 18:30 h.) <i>Dijous</i>	Montserrat Tur
<i>Setena:</i> Processos matrimonials (5)	30-10-2025 (16:30 a 18:30 h.) <i>Dijous</i>	Rosa Artigas
<i>Vuitena:</i> Parelles estables	04-11-2025 (16:30 a 18:30 h.) <i>Dimarts</i>	Josep Ferrer
<i>Novena:</i> Adopció	14-11-2025 (16:30 a 18:30 h.) <i>Divendres</i>	Aina Homs
<i>Desena:</i> Relacions familiars amb elements internacionals	21-11-2025 (16:30 a 18:30 h.) <i>Divendres</i>	Cristina González
<i>Onzena:</i> Filiació per naturalesa	26-11-2025 (16:30 a 18:30 h.) <i>Dimecres</i>	Esther Farnós
<i>Dotzena:</i> Dret penal i relacions familiars	28-11-2025 (16:30 a 18:30 h.) <i>Dimecres</i>	David Felip

GRUP 2

Sessió	Dia i hora	Docent
<i>Primera:</i> Capacitat de les persones	17-09-2025 (18:30 a 20:30 h.) <i>Dimecres</i>	Anna Grañana
<i>Segona:</i> Processos sobre matrimoni, filiació i menors	22-09-2025 (18:30 a 20:30 h.) <i>Dilluns</i>	Xavier Abel
<i>Tercera:</i> Processos matrimonials (1)	03-10-2025 (16:30 a 18:30 h.) <i>Divendres</i>	Montserrat Tur
<i>Quarta:</i> Processos matrimonials (2)	09-10-2025 (18:30 a 20:30 h.) <i>Dijous</i>	Regina Selva
<i>Cinquena:</i> Processos matrimonials (3)	16-10-2025 (18:30 a 20:30 h.) <i>Dijous</i>	Rosa Artigas
<i>Sisena:</i> Processos matrimonials (4)	23-10-2025 (18:30 a 20:30 h.) <i>Dijous</i>	Montserrat Tur

<i>Setena</i> : Processos matrimonials (5)	30-10-2025 (18:30 a 20:30 h.) <i>Dijous</i>	Rosa Artigas
<i>Vuitena</i> : Parelles estables	04-11-2025 (18:30 a 20:30 h.) <i>Dimarts</i>	Josep Ferrer
<i>Novena</i> : Adopció	14-11-2025 (18:30 a 20:30 h.) <i>Divendres</i>	Aina Homs
<i>Desena</i> : Relacions familiars amb elements internacionals	21-11-2025 (18:30 a 20:30 h.) <i>Divendres</i>	Cristina González
<i>Onzena</i> : Filiació per naturalesa	26-11-2025 (18:30 a 20:30 h.) <i>Dimecres</i>	Esther Farnós
<i>Dotzena</i> : Dret penal i relacions familiars	28-11-2025 (18:30 a 20:30 h.) <i>Dimecres</i>	David Felip

c) Hores d'avaluació: 100 hores incloent sessions i feina de l'alumne

d) Avaluació

El sistema d'avaluació constarà d'una prova objectiva tipus test de respostes múltiples que tindrà caràcter eliminatori, com la que preveu l'art. 16 RD 64/2023 per a l'examen oficial d'accés a l'advocacia.

Els estudiants que no hagin superat la prova podran concórrer a recuperació el següent trimestre, amb una prova de les mateix característiques.

La data i l'hora de la prova ordinària, i la data de la prova extraordinària, sempre que sigui necessària, es comunicaran de manera oportuna als estudiants.

3. TEXTOS LEGALS I BIBLIOGRAFIA

3.1. Textos legals

- Codi civil espanyol de 1889.

- Llei 1/2000, de 7 de gener, d'Enjudiciament Civil.

Ambdós adaptats a la Llei 8/2021, de 2 de juny, per la qual es reforma la legislació civil i processal per al suport a les persones amb discapacitat en l'exercici de la seva capacitat jurídica.

- Codi civil de Catalunya (Llibre segon i, en algun punt, Llibre quart).

- Legislació autonòmica, allà on existeixi, i instruments comunitaris i internacionals, amb especial atenció a la Convenció sobre els drets de les persones amb discapacitat, fet a Nova York el 13 de desembre de 2006.

- Codi penal espanyol.

3.2. Bibliografia recomanada*

ÁLVAREZ LATA, N. (Coord.), *El nuevo sistema de apoyos a las personas con discapacidad y su incidencia en el ejercicio de su capacidad jurídica*, Aranzadi, Cizur Menor (Navarra): Thomson Reuters, 2022.

ARNAU RAVENTÓS, L. / GINEBRA MOLINS, E. / TARABAL BOSCH, J., *Dret de Família. Teoria i casos*, 3a ed., Barcelona: Atelier, 2023.

BARRADA ORELLANA, R. / GARRIDO MELERO, M. / NASARRE AZNAR, S. (Coord.), *El nuevo Derecho de la persona y de la familia. Libro segundo del Código Civil de Cataluña*, Barcelona: Bosch, 2011.

CARRASCO PERERA, A. (Dir.), *Lecciones de Derecho Civil. Derecho de Familia*, 7a ed., Madrid: Tecnos, 2023.

COMITÉ SOBRE LOS DERECHOS DE LAS PERSONAS CON DISCAPACIDAD, *Observación general Nº 1 (2014) Artículo 12: Igual reconocimiento como persona ante la ley*, 19.5.2014. Disponible a: <https://www.ohchr.org/es/documents/general-comments-and-recommendations/general-comment-no-1-article-12-equal-recognition-1>

DEL POZO CARRASCOSA, P. / VAQUER ALOY, A. / BOSCH CAPDEVILA, E., *Derecho Civil de Cataluña. Derecho de familia*, 3a ed., Madrid: Marcial Pons, 2022.

DÍEZ-PICAZO, L. / GULLÓN, A. *Sistema de derecho civil*, vol. 4, tom I, *Derecho de familia. Derecho de sucesiones*, 12a ed., Madrid: Tecnos, 2018.

EGEA FERNÁNDEZ, J. / FERRER RIBA, J., *Codi civil de Catalunya i legislació complementària (amb notes de concordança i jurisprudència)*, 17a ed., Barcelona: Atelier, 2021.

EGEA FERNÁNDEZ, J. / FERRER RIBA, J. (Dir.) / FARNÓS AMORÓS, E. (Coord.), *Comentari al llibre segon del Codi civil de Catalunya. Família i relacions convivencials d'ajuda mútua*, Barcelona: Atelier, 2014.

FARNÓS AMORÓS, Esther, "L'actualització del dret de filiació a la llum de la jurisprudència", a INSTITUT DE DRET PRIVAT EUROPEU I COMPARAT – UNIVERSITAT DE GIRONA (Coords.), *L'aplicació judicial del Codi civil de Catalunya*, Documenta Universitaria, Girona, 2023, p. 465-528.

GARCÍA RUBIO, M.P. / MORO ALMARAZ, M.J. (Coord), *Comentario articulado a la reforma civil y procesal en materia de discapacidad*, Madrid: Thomson Reuters-Civitas, 2022.

*Sense perjudici de la bibliografia especialitzada que pugui recomanar cada docent en relació amb la matèria objecte de la seva sessió.

GIMENO Y GÓMEZ LAFUENTE, J.L. / RAJOY BREY, E. (Coord.), *Regímenes económico-matrimoniales y sucesiones: derecho común, foral y especial*, vol. 1 i 2, Centro de Estudios Registrales de Aragón, Cizur Menor (Navarra): Thomson-Civitas, 2008.

GUILARTE MARTÍN-CALERO, C. (Dir.), *Comentarios a la Ley 8/2021 por la que se reforma la legislación civil y procesal en materia de discapacidad*, Pamplona: Aranzadi, 2021.

De la IGLESIA MONJE, M.I. / MUÑOZ GARCÍA, C. (Dir.), *Manual práctico de la economía del matrimonio y del derecho de sucesiones*, Cizur Menor: Thomson-Civitas, 2014.

LACRUZ BERDEJO, J. L. et al., *Elementos de derecho civil*, vol. 4, *Familia*, 4a ed., Madrid: Dykinson, 2010.

LIBER. Asociación de entidades de apoyo a la toma de decisiones, *Protocolo de buenas prácticas en los procedimientos de provisión de apoyos para el ejercicio de la capacidad jurídica* (Març 2022). Disponible a: <https://fundacionestutelares.org/se-presenta-el-primer-protocolo-de-buenas-practicas-en-actuaciones-judiciales-para-el-cumplimiento-de-la-ley-sobre-discapacidad-y-capacidad-juridica/>

LLEDÓ YAGÜE, F. et al. (Ed.), *Reformas legislativas para el apoyo a las personas con discapacidad : estudio sistemático de la Ley 8/2021, de 2 de junio, al año de su entrada en vigor*, Madrid: Dykinson, 2022.

ROCA TRIAS, E. / ORTUÑO MUÑOZ, P. (Coord.), *Persona y Familia. Libro Segundo del Código Civil de Cataluña*, Las Rozas: Sepín, 2011.

VAQUER ALOY, A. (Coord.), *Dret civil. Part general i dret de la persona*, 5a ed., Barcelona: Atelier, 2022.

YZQUIERDO TOLSADA, M. / CUENA CASAS, M. (Dir.), *Tratado de Derecho de Familia*, 2a ed., vol. 1-8, Madrid: Civitas, 2017.

Annex. RESULTATS D'APRENTATGE
MATÈRIA 2: DRET CIVIL

La Matèria 2 del pla d'estudis del Màster Universitari d'Advocacia i Procura està formada per les següents assignatures:

- Litigació Civil i Mercantil (5 ECTS, Obligatòria)
- Litigació en Dret de Família i de la Persona (4 ECTS, Optativa)
- Fonaments de la responsabilitat civil extracontractual (4 ECTS, Optativa)
- Contractes (4 ECTS, Optativa)
- Litigació Civil Avançada (4 ECTS, Optativa)
- Litigació Internacional i Arbitratge Comercial Internacional. International Litigation and International Commercial Arbitration (4 ECTS, Optativa)
- Execució Civil (4 ECTS, Optativa)

Per al conjunt de la matèria es contemplen els següents resultats d'aprenentatge:

RA4. Mat. 2.1. Identificarà en els casos proposats el tipus contractual més convenient per als interessos del client.

RA21. Mat. 2.2. Enunciarà en els casos proposats la relació entre el dret de família i successions i el règim del Registre civil, així com la intervenció notarial en processos familiars i successoris.

RA1. Mat. 2.3. Explicarà en les proves que es proposin els processos matrimonials i els relacionats amb la filiació.

RA2. Mat. 2.4. Determinarà de manera oral i escrita mitjançant la simulació de judicis civils els fets rellevants del cas a fi d'extreure les conseqüències jurídiques.

RA3. Mat. 2.5. Interpretarà en els casos proposats la competència judicial i el dret aplicable en relacions familiars amb elements internacionals.

RA23. Mat 2.6. Redactarà els escrits processals civils objecte d'avaluació i intervindrà en la simulació d'un judici defensant-los oralment.

RA24. Mat. 2.7. Elaborarà en la simulació de processos civils l'estratègia processal i material aplicable.

RA26. Mat. 2.8. Aplicarà en la simulació de litigis civils com dur a terme la seva relació amb els altres professionals

RA6. Mat. 2.9. Determinarà de manera oral i escrita mitjançant la simulació de judicis civils els actes processals requerits i pertinents.

RA7. Mat. 2.10. Identificarà en la simulació de judicis els actes de comunicació de les parts en el procés civil.

RA19. Mat. 2.11. Identificarà en els casos proposats el tipus contractual més convenient per als interessos del client.

RA19. Mat. 2.12. Identificarà en els casos proposats els recursos i execució en els processos civils.

RA8. Diferenciar, de manera clara i precisa, els interessos privats que representen els professionals del Dret amb els de caràcter públic l'execució del qual la llei i els tribunals li encomanen, en l'àmbit de la col·laboració amb els tribunals en l'execució de les resolucions judicials

RA22. Implementar tècniques de treball en equip dirigides a aconseguir una major eficiència mitjançant l'accés a fonts d'informació, el coneixement d'idiomes, la gestió del coneixement i el maneig de tècniques i eines aplicades

RA25 Desenvolupar treballs professionals en equips especialitzats i interdisciplinaris

Aquests resultats d'aprenentatge provenen de la relació amb les competències del reglament d'accés a l'Advocacia i la Procura

https://www2.barcelonaschoolofmanagement.upf.edu/docs/memoria/ANNEX_Relacio_competencies_Reglament_resultats_aprenentatge_presentats.pdf